

Andrzej DUNAJEWSKI.

Materiały do występowania czarnego bociana (*Ciconia nigra* Linn.) w Polsce.

Materialien zum Vorkomen des Schwarzstorches (*Ciconia nigra* Linn.) in Polen.

[Tabl. I].

W pracy niniejszej zostały zestawione wiadomości dotyczące bociana czarnego, zawarte w kwestjonarjuszach wydanych przez czasopismo „Łowiec” i rozsyłanych do prenumeratorów „Łowca”, „Łowca Polskiego” i nadleśnictw państwowych w latach 1925—1928, w kwestjonarjuszach Państwowej Rady Ochrony Przyrody (wiadomości te oznaczone są gwiazdką) z lat 1933—1935, dalej dane z pięciu publikacji: J. SOKOŁOWSKIEGO (Niektóre rzadkie ptaki województwa poznańskiego), A. WODZICZKI (Zabytki przyrody na Pomorzu), J. HAUSBRANDTA (Komunikat Zakładu Doświadczalnego Lasów Państwowych), dwu własnych („Ptaki” w pracy zbiorowej p. t.: „Przyczynek do znajomości fauny Czarnohory”, „Spis ptaków obserwowanych w okolicach źródeł Nidy i Pilicy”), wreszcie wiadomości otrzymane ustnie i listownie. Wszystkie te wiadomości pochodzą z lat 1925—35, danych dawniejszych nie uwzględniałem. Poczuję się do miłego obowiązku gorąco podziękować p. prof. dr. Władysławowi SZAFEROWI, przewodniczącemu Państw. Rady Ochrony Przyrody za łaskawe użyczenie mi do opracowania cennych materiałów tej instytucji. Również serdecznie dziękuję tym wszystkim, którzy mi udzielili wiadomości ustnych i listownych.

MATERJAŁY

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE.

1. SOKOŁOWSKI J. dr. Niektóre rzadkie ptaki województwa poznańskiego. Sprawozd. Kom. Fizjogr. Polsk. Akad. Umiej., Kraków, **63**, 1928. Autor wymienia następujące mniejsza lęgowe bociana czarnego w nadleśnictwach państw.: pow. Świecie, nadl. Sarniagóra 1 gniazdo, Szarłata ?, Dąbrowa 3, Warlubie 1; pow. Chojnice, nadl. Laska 3, Klosnowo 1, Giełdoń 2; pow. Tuchola, nadl. Zamrzenica 2.

2. WODZICZKO A. Zabytki przyrody na Pomorzu. Pam. Instyt. Bałt., Ser. Balticum, **1**, Poznań, 1929. Autor wymienia miejsc lęgowe bociana czarnego w nadleśnictwach państw.: Chylonja, Gniewowo (pow. Morski), Mirachowo (pow. Kartuzy), Błędno oddz. 16, 258 (pow. Starogard), Klosnowo, Laska (pow. Chojnice), Woziwoda (pow. Tuchola), Warlubie, Osie, Wierzchlas, Szarłata (pow. Świecie), Zbiczno (pow. Brodnica), Łąkorz (pow. Lubawa).

3. HAUSBRANDT J. Inż. Komunikat Zakładu Doświadczalnego Lasów Państwowych w Warszawie. Kwartalny Biul. inform. Wydawn. biura Delegata Ministra W. R. i O. P. do Spraw Ochrony Przyrody, Kwartał I, 1934, Kraków, 1934. Autor wymienia stanowiska lęgowe w nadleśnictwach państw.: Świt, Woziwoda, (pow. Tuchola), Sulęcyno (pow. Kartuzy), Klosnowo, Osusznica (pow. Chojnice), Ruda, Lidzbark (pow. Brodnica), Łąkorz (pow. Lubawa).

Powiat Brodnica.

4. Nadleśnictwo państwowe Zbiczno. List: „miejsc lęgowych czarnego bociana w nadl. niema”. 20 X 1934¹⁾.

Powiat Chojnice.

5. RASZKE Ulryk. Leśniczy państw. Nadleśnictwo Klosnowo. „Czarny bocian gnieździ się w sąsiednim nadleśnictwie Rytel (1 para)”. 5 I 1926.

6. ŁUKOWICZ Jan dr. Chojnice. „Bocian czarny, jedno gniazdo w nadl. Klosnowo, trzy gniazda w nadl. Rytel”. 17 I 1926.

¹⁾ Daty na końcu każdej wiadomości, są datami jej otrzymania

7. JEZERSKI Aleksander. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Klosnowo. „W nadl. Klosnowo znajduje się para bocianów czarnych”. 4 II 1928.

8. MUSIEROWICZ Władysław. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Laska. „Bocian czarny w ilości 2 szt. gnieździ się”. 14 II 1928.

9. BICZ Stefan. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Giełdoń. „Bocian czarny stale się gnieździ w ilości 2 sztuk”. 3 II 1928.

10. ROMANOWSKI St. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Ryteł. List: „bocian czarny nie gnieździ się na terenie tut. nadleśnictwa”. 22 X 1934.

11. Nadleśnictwo państwowe Laska. List: „na terenie tutejszego nadleśnictwa nie gnieździ się bocian czarny od roku 1929”. 23 X 1934.

12. Nadleśnictwo państwowe Giełdoń. List: „w okolicy tutejszej bocian czarny się nie gnieździ”. 23 X 1934.

Powiat Kartuszy.

13. GRUS. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Mirachowo. List: „na terenie tut. n-ctw gnieździ się stale para czarnych bocianów w oddz. 194-d leśnictwa Mirachowo”. 23 X 1934.

Powiat Lubawa.

* 14. KOZIKOWSKI Leonard. Em. insp. szkolny. Brodnica, Karbowo 4. „Czarny bocian w nadl. Mścín i Łąkorz, gniazd 2”. 27 X 1933.

Powiat Morski.

15. Nadleśnictwo państw. Chylonja. List: „Nie stwierdzono aby bocian czarny gnieździł się na terenie nadleśnictwa”. 31 X 1934.

16. NOWICKI Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Gniewowo. List: „bocian czarny gnieździ się w leśnictwie Przetoczy-no oddział 61 c (1 gniazdo)”. 12 X 1934.

Powiat Starogard.

* 17. ANATKIEWICZ Jerzy. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Leśna Huta. „2-3 gniazda czarnych bocianów w oddz. 8 i 81 n-ctwa”. 5 IV 1935.

18. TOMASZEWSKI W. Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Błędno. List: „po wyniszczeniu przez sówkę chojnowkę w latach 1924 — 26 starszych drzewostanów okalających miejsca lęgowe czarnego bociana obecnie na terenie nadleśnictwa czarny bocian nie gnieździ się”. 23 X 1934.

19. MACIEJOWSKI Kazimierz. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Wirty. „Bocian czarny — 1 gniazdo w leśnictwie Sówidół” 4 II 1928.

Powiat Świecie.

20. Nadleśnictwo państw. Warlubie. Zarząd nadleśn. nie wie nic o gnieźdzeniu się bociana czarnego. Wiadomość listowna z 23 X 1934.

21. Nadleśnictwo państw. Wierzchlas. Zarząd nadleśn. nie wie nic o gnieźdzeniu się bociana czarnego. Wiadomość listowna z 27 X 1934.

22. SAKOWSKI. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Dąbrowa. List: „bocian czarny na terenie tut. nadleśnictwa nie gnieździ się”. 27 X 1934.

23. GARBACZYŃSKI. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Sarnia Góra. List: „Na terenie tut. nadleśnictwa po przeprowadzonej eksploatacji sówkowej nie gnieździ się bocian czarny” 26 X 1934.

Powiat Tuchola.

24. KAMIŃSKI K. Nadleśniczy. Nadleśn. państw. Woziwoda. List: „czarne bociany widywano kilkakrotnie, miejsca gnieźdzenia nie zdołano ustalić”. 13 XII 1934.

25. ———— Nadleśnictwo państw. Zamrzenica. List: „na terenie tut. n-ctwa gnieździ się 1 para bocianów czarnych”, 23 X 1934.

* 26. JANICKI Aleksander. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Świt. „Gniazdo na sośnie, drzewostanu sosnowego lat 80, oddział 135 1-ctwa Świt”. 28 VI 1934.

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKIE.

27. HAUSBRANT J. inż. Komunikat Zakładu Doświadczalnego Lasów Państwowych w Warszawie. Kwartalny Biuletyn inform. Wydawn. biura Delegata Ministra W. R. i O. P. do Spraw

Ochrony Przyrody. Kwartał I 1934 r., Nr. 2, Kraków 1934. Autor wymienia stanowiska lęgowe w nadleśnictwach państwowych: Druskieniki, Kotra, Głuszniowo, Hoża, Berszty, Mustejki (pow. Grodno), Krasne, Serwy (pow. Augustów), Sejny, Krasnopol (pow. Suwałki), Oszczep, Park Narodowy, Jażwiny (pow. Bielsk Podl.).

Powiat Augustów.

28. Sprawozdanie delegata Ligi Ochrony Przyrody na powiat augustowski za rok 1933. Wymienione są dwa stanowiska lęgowe: w nadl. państw. Krasne (13 gniazd) i w nadl. Serwy (2 gniazda).

29. RYDZEWSKI Władysław. Warszawa. Wiadomość ustna o gnieźdzeniu się w miejscowości Sonicze. Wrzesień 1934.

Powiat Białystok.

* 30. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Czarna Wieś. „Jedno gniazdo czarnych bocianów”. 18 X 1934.

31. OŻARSKI Fr. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Supraśl. List: „gnieździ się jedna para czarnych bocianów”. 3 X 1934.

Powiat Bielsk Podlaski.

32. SZARRAS Lucjan. Nadleśniczy. Oddz. 19 l-ctwa Nurzec. „Stale było jedno gniazdo czarnych bocianów”. 4 II 1928.

33. KUCHARSKI Antoni. Leśnik. Nadleśnictwo Rezerwat (Park Narodowy). „Czarny bocian gnieździ się nielicznie”. 24 III 1928.

34. ——— Nadleśnictwo Starzeńskie. „Bocian czarny występuje i gnieździ się”. 14 II 1928.

Powiat Grodno.

35. KINLE Romuald. Nadleśniczy. Powiat Grodno. Nadleśnictwo Druskieniki. „Czarne bociany gnieźdzą się pojedynczo w lasach. Rzadki”. 3 II 1928.

* 36. PAWŁOWICZ Mamert inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Berszty. „4 gniazda”. 6 II 1934.

Powiat Suwałki.

37. PŁOCER Mieczysław. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Berniki. „Bocian czarny gnieździ się, widywany dość rzadko, pojedynczo”. 9 II 1928.

Powiat Wołkowysk.

38. PUSTOŁA Bolesław i OŁĘDZKI Jan. Leśniczowie. Nadleśnictwo państw. Świsłocz. „Bocian czarny występuje rzadko. Około 5 par”. 10 II 1928.

39. RUTKOWSKI A. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Jąłowka. List: „w oddziale 41 jest jedno gniazdo bociana czarnego, który osiedlił się wiosną 1934 r”. 22 XI 1934.

WOJEWÓDZTWO WILEŃSKIE.**Powiat Mołodeczno.**

* 40. ŚWIĘTORZECKI Bolesław. Inż. rolnik. Malinowszczyzna. Wiadomość o występowaniu. 8 IV 1924.

* 41. WARZECHA Jan. Inż. leśnik. Mołodeczno, starostwo. Wiadomość o występowaniu w okolicach Mołodeczna. 8 XII 1933.

Powiat Święciany.

42. KRECZMER Bohdan. Warszawa. Państw. Muzeum Zool. Wiadomość ustna o gnieźdzeniu się w nadleśnictwie Ignalino, w leśnictwach Twerecz (2 gniazda), Puszcza (1 gn.) i Łosin (2 gn.). Wrzesień 1935.

Powiat Wilejka.

* 43. GOZDAWA-GODLEWSKI Juljan. Obodowce. „W gminach Ilja i Chocieńczyce parę gniazd”. 22 XII 1933.

Powiat Wilno-Troki.

44. PIASECKI Stanisław. Inż. leśnik. Nadleśnictwo państw. Olkieniki. „Zaobserwowano kilka gniazd stałych czarnego bociana”. 6 II 1928.

* 45. JELEŃSKI. Wiadomość o 1 gnieździe na „Pulim Wyspie” w gminie Podbrzezie. 1933.

46. HAUSBRANDT J. Inż. Komunikat Zakładu Doświadczalnego Lasów Państwowych w Warszawie. Kwartalny biul. inform.

Wydawn. biura Delegata Ministra W. R. i O. P. do Spraw Ochrony Przyrody. Kwartał I. 1934. Kraków 1934. Wymienia miejsca lęgowe w nadleśnictwach państwowych Rudniki i Nowa Wilejka.

WOJEWÓDZTWO NOWOGRÓDZKIE.

Powiat Baranowicze.

* 47. POTOCKI Jarosław. Właśc. dóbr. Rzepichów p. Krzywoszyn. „Bocian czarny, pospolity”. 19 XII 1933.

Powiat Nowogródek.

48. PODKOŚCIELNY Stanisław. Leśnik. Nadleśnictwo państw. Zdzięcioł. „W leśnictwie Rudzkim na terenie gm. Kozłowszczyzna gnieździ się czarny bocian”. 31 I 1928.

* 49. PODKOŚCIELNY Stanisław. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Zdzięcioł. Wiadomość o występowaniu. 4 I 1934.

50. Zarząd Dóbr Szczorse hr. A. CHREPTOWICZA-BUTENIEWA, pow. Nowogródzki. List: „w lasach tutejszych graniczących z puszczą Nalibocką stale gnieździ się jedna, a czasem dwie pary czarnych bocianów”. 29 X 1934.

Powiat Szczuczyn.

* 51. DZIEDZICZKO Michał. Sekret. Wydz. Pow. Szczuczyn k. Lidy. „Bocian czarny w lasach szczuczyńskich” 21 XII 1933.

Powiat Wołożyn.

52. Nadleśnictwo państwowe Wiszniew. „Bocian czarny gnieździ się w leśnictwie Uławina—2 gniazda”. 30 VII 1928.

53. GOZDOWSKI Wincenty. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Naliboki. „3—5 gniazd”. 16 II 1928.

54. HAUSBRANDT J. Inż. Komunikat Zakładu Doświadczalnego Lasów Państwowych w Warszawie. Kwartałny biul. informacyjny. Wydawn. biura Delegata Ministra W. R. i O. P. do Spraw Ochrony Przyrody, Kwartał I, Kraków 1934. Wymienia stanowisko lęgowe w nadleśnictwie państwowym Biały Brzeg.

55. ROGALSKI Wł. Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Bakszty. List: „bocian czarny gnieździł się w roku ubiegłym,

(1 gniazdo) natomiast w r. b. nie zaobserwowano go". 13 XI 1934.

WOJEWÓDZTWO POLESKIE.

56. HAUSBRANDT J. Inż. Komunikat Zakładu Doświadczalnego Lasów Państwowych w Warszawie. Kwartalny biul. informacyjny. Wydawn. biura Delegata Ministra W. R. i O. P. do Spraw Ochrony Przyrody. Kwartał I. 1934. Kraków 1934. Wymienia stanowiska lęgowe w nadleśnictwach państwowych: Białejezioro (pow. Kamień Koszyrski), Stwiga (pow. Stolin), Szereźów (pow. Prużana).

57. KARYŚ Ewaryst. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Lubieszów w Dolsku. List: „bociany czarne na terenie tut. n-ctwa posiadały w roku bieżącym 5 gniazd, z czego 4-ry w leśnictwie Swałowicze (gm. Lubieszów, pow. Kamień Koszyrski), 1-0 w leśnictwie Żelaznica (gm. Kochocka Wola, pow. Pińsk). Poza-tem gnieździ się bocian czarny w lasach maj. Lubieszów (pow. Kam. Koszyrski) i w maj. Borowno (pow. Kam. Koszyrski)". 5 XI 1934.

Powiat Brześć.

58. SZABŁOWSKI Wacław. Stud. Wydz. Leśnego S. G. G. W. Gułów, p. Krzywda, pow. Łuków. „Gnieździ się w miejsc. Stradecz, gm. Miedna, pow. Brześć n. Bugiem. Średnio 3—4 par". 9 I 1926.

59. KRÓLAK Władysław. Leśniczy. Państwowe leśnictwo Faustynów. „Leśnictwo Faustynów, gm. Miedna, ob. Kamienica, gnieździ się 2 pary". 15 II 1928.

60. Nadleśnictwo państwowe Brześć n. Bugiem. List: „na terenie tut. n-ctwa gnieździ się bocian czarny w obrębie Faustynów i jest ochraniaany. Gniazd 5". 25 X 1934.

Powiat Drohiczyn.

* 61. ZAWADZKI Józef. Własc. ziemski i inż. leśny. Derewna, p. Antopol, pow. Kobryń. „Gnieździ się w lesie państw. nadleśnictwa Drohiczyn". 31 XII 1933.

Powiat Kamień Koszyrski.

* 62. Nadleśnictwo państwowe Białejezioro. „Bocian czarny w lasach państwowych lęgnie się". 7 III 1934.

Powiat Kobryń.

* 63. ZIOMECKI Brunon. Inż. Komisarz ochrony lasów. Kobryń. „W maj. Dachłowo jest jedno gniazdo”. 1 II 1934.

* 64. ZAWADZKI Józef. Własc. ziemski i inż. leśny. Derewna. p. Antopol, pow. Kobryń. „Czarny bocian gnieździ się w pow. kobryńskim w maj. Dachłowo”. 31 XII 1934.

Powiat Kosów.

65. FICKI J. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Bronna Góra. List: „na terenie n-ctwa znane są 2 gniazda czarnego bociana, które w roku bieżącym były zajęte”. 24 X 1934.

66. PANCAKIEWICZ St. Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Kosów Poleski. List: „na terenie n-ctwa Kosów zauważono tylko 1 gniazdo bociana czarnego w oddz. 40 obr. Borki”. 26 X 1934.

67. CHLEBIŃSKI M. Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państwowe Różana. List: „bocian czarny gnieździ się na terenie tut. n-ctwa”. 3 X 1934.

Powiat Łuniniec.

* 68. PŁACHIMOWICZ J. Leśnik. Hancewicze, gm. Kruhowicka. „Gnieźdzą się”. 28 III 1934.

* 69. ZAMAJSKI Tadeusz. Dobre Drz—— poczta Lenin, pow. Łuniniec. „cztery gniazda obsadzone”. 9 I 1935.

* 70. ZAMAJSKI Kazimierz. Chorostów, poczta Lenino, pow. Łuniniec. Wiadomość o występowaniu. 9 I 1935.

71. Zarząd Główny Ordynacji Nieświeskiej i Kleckiej Albrechta Ks. RADZIWIŁŁA. List: „Bocian czarny występuje w nadleśnictwach Chominkowskim i Deniskowskim gnieźdząc się pojedynczo. Ilość gniazd na terenach wymienionych o pow. około 40.000 ha wynosi 20—30”. 17 X 1934.

Powiat Pińsk.

* 72. KRAWCEWICZ Nil. Leśniczy. Nadleśnictwo państw. Pińsk. „W okolicach tut. zauważono 7 gniazd”. 9 II 1934.

* 73. ZAWADZKI Aleksander. Rolnik. Mała Płotnica, gm. Dobrosławka. „Bociany czarne—gniazd około 10”. 2 I 1934.

* 74. REJSMILLER Eryk. Komisarz ochrony lasów. Pińsk, Do-

minikańska 7. „W majątku Mała Płotnica jest 4 gniazda czarnych bocianów”. 8 I 1934.

75. CHRUPEK H. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państwowe Moroczno w Horyniu. List: „na terenie tut. nadleśnictwa gnieździło się w r. b. 6 par bocianów czarnych”. 26 X 1934.

Powiat Stolin.

* 76. OFFENBERG Ulryk. Woronie, pow. Stolin. Wiadomość o występowaniu. 19 XII 1934.

* 77. KNIĘŻKOWSKI K. Inż. Dąbrowica pow. Stolin. Wiadomość o występowaniu. 19 XI 1934.

* 78. Dyrektor lasów ordynacji Dawidgródeckiej Ks. Karola RADZIWIŁŁA. Mańkiewiczce. „Czarne bociany (50 gniazd)”. 10 IX 1935.

* 79. DOBRSKI Andrzej. Student. Warszawa. Wiadomość ustna: Korostowa—1 gniazdo, Przebrody—1 gn., Józefin—około trzech, Stolin—1 gn., nad rzeką Lwą w lasach ord. Dawidgródeckiej — 8 gn. Październik 1934.

WOJEWÓDZTWO WOŁYŃSKIE.

80. HAUSBRANDT J. Inż. Komunikat Zakładu Doświadczalnego Lasów Państwowych w Warszawie. Kwartalny biul. informacyjny. Wydawn. biura Delegata Ministra W. R. i O. P. do Spraw Ochrony Przyrody, Kwartał I, 1934. Nr. 2. Kraków 1934. Autor wymienia miejsca lęgowe w nadleśnictwach państwowych: Karpilówka i Styr (pow. Sarny), Hubin (pow. Horochów).

81. SZTEJN Konstanty. Preparator. Zdołbunów, ul. Piłsudskiego. List: „Znam 2 gniazda w nadleśnictwie Klewań, leśnictwo Orzewskie, kilka gniazd obok wsi Sołomki (pow. Równe); 4—5 gn. w nadleśnictwie Zwierzyniec, 3 gn. w nadl. Łopateń, 1 gn. w maj. Chołoniewiczze (pow. Łuck). Bliżej nieznaną ilość gniazd znajduje się w maj. Maniewiczze i w maj. Głębokie (pow. Kowel); w nadl. Podłużne, leśnictwo Hołowin, w lasach koło miejsc Derażne (pow. Kostopol) i w nadl. Łuck (pow. Łuck)”. 4 X 1934.

Powiat Horochów.

* 82. ORŁOWSKI Tadeusz. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państwowe Hubin. „2 sztuki—gnieździ się”. 9 I 1934.

* 83. JUSAK Leonard. Nauczyciel. Pułhany. p. Uwim. Wiadomość o występowaniu. 10 III 1934.

Powiat Kostopol.

* 84. Zarząd Dóbr Derażne Romana hr. POTOCKIEGO. „Czarne bociany—2—3 gniazd”. 20 XII 1933.

* 85. GAŁECKI AL. Leśnik. Podłużne. Wiadomość o występowaniu. 5 II 1934.

Powiat Kowel.

86. BIRAR Antoni. Ziemianin. Maniewiczze. „W Maniewiczach 1 gniazdo”. 2 I 1926.

87. CEREBICZ-GARBICKI Leonard. Leśniczy. Nadleśnictwo państw. Smidyń-Wyżwowskie. „Gnieździ się bocian czarny”. 26 II 1928.

Powiat Luboml.

88. Nadleśnictwo państwowe Opalin. „Bocian czarny gnieździ się w trzech miejscach”. 7 II 1928.

89. BARANIECKI A. Leśniczy. Przyborowo, gm. Putno. „W nadleśnictwie Szack, leśn. Huta gnieździ się 1 para”. 12 II 1928.

Powiat Łuck.

90. KREZMER Bohdan. Warszawa. Państw. Muzeum Zoolog. Wiadomość ustna o dwu gniazdach koło Czartoryska. Wrzesień 1935.

Powiat Równe.

* 91. STOLARCZUK. Nauczyciel. Orzew p. Klewań. Wiadomość o występowaniu. 10 II 1934.

Powiat Sarny.

92. Nadleśnictwo państwowe Karpilówka. „Bocian czarny gnieździ się w czterech miejscach”. 7 II 1928.

* 93. MIĞACKI M. Kierownik szkoły. Rafałówka. Wiadomość o występowaniu. 2 XII 1933.

* 94. SZEPNIEWICZ M. Leśniczy. Jażwiniec. Wiadomość o występowaniu. 28 XII 1933.

- * 95. RUSZCZYC. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Styr. „Gniazd bociana czarnego zauważono w ub. r. cztery”. 4 III 1934.

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE.

96. HAUSBRANDT J. Inż. Komunikat Zakładu Doświadczalnego Lasów Państwowych w Warszawie. Kwartalny biul. informacyjny. Wydawn. biura Delegata Ministra M. W. R. i O. P. do Spraw Ochrony Przyrody. Kwartał I. 1934. Nr. 2. Kraków 1934. Autor wymienia stanowiska łąkowe w nadleśnictwach państwowych: Chełm (pow. Chełm), Hrubieszów (pow. Hrubieszów), Kijowiec (pow. Biała Podlaska).

Powiat Biała Podlaska.

97. PAWŁOWICZ Romuald. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Chotyłów. „Czarny bocian—w leśnictwie Kłoda (gm. Dobryń), obecnie 1 para, gnieździ się”. 6 II 1928.

* 98. SKLENARSKI Józef. Inż. Inż.-leśnik. Grabarka. „W dobrach Biała Podlaska gnieździ się w lasach”. 10 XII 1933.

Powiat Biłgoraj.

99. ZOCZYŃSKI Zygmunt. Wiadomość ustna o gnieźdzeniu się czarnego bociana w lasach ordynacji zamojskiej w nadleśn. Józefów (4 gniazda) i Osuchy (2 gn.). Kwiecień 1935.

Powiat Chełm.

* 100. MORAWSKI Józef. Admin. dóbr Husynne. „Stale 1 gniazdo w lesie dóbr Husynne”. 11 XII 1933.

Powiat Radzyń.

101. MORAWSKI Stanisław Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Kijowiec. „Czarny bocian w leśnictwie Żelazna w lasach dóbr Międzyrzeczkich, pow. Radzyń”. 23 II 1928.

Powiat Włodawa.

* 102. KRASSOWSKI Grzmisław. Rolnik. Piesza Wola, p. Sosnowica. Wiadomość o występowaniu. Bez daty.

103. ZIELIŃSKI Stanisław. Rolnik. Siostrzytów, p. Trawniki. Wiadomość ustna o 1 — 2 gniazdach w miejsc. Romanów. Luty 1935.

Powiat Zamość.

* 104. ŁOPUSKI Jan. Inż. Leśniczy. Zwierzyniec n. Wieprzem. Wiadomość o występowaniu. 14 I 1934.

* 105. KIETLIŃSKI T. Nadleśniczy ordynacji zamojskiej. Zwierzyniec n. Wieprzem. „Spotyka się czarne bociany gniezdzące się w lasach”. 7 II 1934.

WOJEWÓDZTWO STANISŁAWOWSKIE.

106. HAUSBRANDT J. Inż. Komunikat Zakładu Doświadczalnego Lasów Państwowych w Warszawie. Kwart. biuletyn inform. Wydawn. biura Delegata Ministra W. R. i O. P. do Spraw Ochrony Przyrody, Kwartał I, 1934. Kraków 1934. Nr. 2. Autor wymienia stanowiska lęgowe w nadleśnictwach państwowych: Wistowa (pow. Kałusz), Oblisko, Bolechów, Rachiń (pow. Dolina), Petranka (pow. Kałusz).

Powiat Dolina.

107. KOCKO Paweł. Leśniczy państwowy. Turza Wielka. „Bocian czarny, pospolity, gnieździ się po lasach”. 14 XII 1925.

108. BORZECKO Juljusz. Nadleśniczy państwowy. Turza Wielka. „Występuje tutaj w ilości kilku sztuk, gnieździ się po lasach”. Bez daty.

* 109. DLUŻYŃSKI Jerzy Inż. Komisarz Ochr. Lasów. Dolina. Wiadomość o występowaniu w powiecie Dolina. 30 IV 1934.

* 110. MORAWSKI Zbigniew Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Hemnia. Wiadomość o występowaniu. 21 II 1934.

* 111. PATTEL Gustaw Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Bolechów. Wiadomość o występowaniu. 24 II 1934.

* 112. DZIUBA Br. Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Sołotwina Mizuńska. Wiadomość o występowaniu. 28 III 1934.

* 113. BIAŁOWAŚ Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Mizuń Stary. Wiadomość o występowaniu. 30 III 1934.

* 114. WASYLEWICZ Zygmunt Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Suchodół. Wiadomość o występowaniu. 15 IV 1934.

* 115. STRACH Józef. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Tu-

rza Wielka. „I gniazdo bociana czarnego w lesie na jodle”. 3 I 1934.

* 116. SKRZYSZOWSKI L. Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Polanica. „Bocian czarny—2 gniazda”. 10 IV 1934.

Powiat Kałusz.

* 117. Nadleśnictwo państwowe Kałusz. „W głębi lasu jest jedno gniazdo stale zamieszkwane”. 22 IV 1928.

* 118. SZUREK Michał Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Jasień. „Bocian czarny, kilka par, gnieździ się corocznie nad Łomnicą”. 23 III 1928.

* 119. ALSOWA Janina. Nauczycielka. Łokiany. „W lesie i gniazdo”. 20 X 1934.

* 120. SZUREK M. Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Jasień. „Bocian czarny, do 8 sztuk, gnieździ się”. 13 II 1934.

* 121. GĄSIOR Kazimierz Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Kałusz. „Czarne bociany 2—4 sztuk, gnieźdzą się”. 26 III 1934.

* 122. OBTUŁOWICZ Józef. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Petranka. „W Kornem gnieźdzą się czarne bociany, 3—4 sztuk”. 24 II 1934.

* 123. NASSALSKI T. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Wistowa. „Bocian czarny, i gniazdo, na starych jodłach”. 3 III 1934.

* 124. HARMACKI Włodzimierz. Nauczyciel. Jaworówka. „Jest 4 gniazda”. 25 XI 1934.

Powiat Kołomyja.

* 125. Nadleśnictwo państw. Młodziatyn. „Czarne bociany,—na jodłach, dwa gniazda”. 19 I 1934.

Powiat Nadwórna.

* 126. JURKIEWICZ Roman Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Rafajłowa. „Gnieździ się stale—2—3 gniazd”. II 1926.

* 127. DUNAJEWSKI Andrzej. Ptaki, w pracy zbiorowej „Przyczynek do znajomości fauny Czarnohory” Rozpr. i Sprawozd. Instyt. Badawczego Lasów państwowych w Warszawie. Nr. 8, 1935. str. 2: „ptak gniazdowy, nieliczny” (odnośnie nadleśnictwa Worochta).

* 128. WANDURSKI Zygmunt Inż. Nadleśniczy. Sołotwina. Wiadomość o występowaniu w lasach sołotwińskich. 30 XI 1933.

* 129. Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, Koło w Nadwórnej. „Czarny bocian w Rafajłowej”. 17 XI 1933.

* 130. PIÓRKO Tadeusz Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Zielona. „1 gniazdo”. 22 III 1934.

* 131. SCHWETZ. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Worochta. „Bocian czarny w okolicy Ardżeluży, nie stwierdzono ilości gniazd”. 29 X 1934.

* 132. Nadleśnictwo państw. Rafajłowa. „2 gniazda”. 20 II 1934.

Powiat Stanisławów.

* 133. MORYŁAK Włodzimierz. Adjunkt lasowy. Bohorodczany, Zarząd lasów. „Bocian czarny gnieździ się w lasach (Niewoczyn, Leśniówka)”. 11 I 1934.

WOJEWÓDZTWO TARNOPOLSKIE.

Powiat Kamionka Strumiłowa.

* 134. PIOTROWSKI Tadeusz. Leśnik. Budki Nieznanowskie. „W r. 1928 i 1933 gnieździło się po 3 sztuki czarnych bocianów.” 20 XII 1933.

* 135. WEISMANN-ZEWIDOWSKI Władysław. Właściciel dóbr. Strychanka. „Często gnieźdzą się czarne bociany”. 20 XII 1933.

WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE.

136. HAUSBRANDT J. Inż. Komunikat Zakładu Doświadczalnego Lasów Państwowych w Warszawie. Kwart. biuletyn inform. Wydawn. biura Delegata Ministra W. R. i O. P. do Spraw Ochrony Przyrody, Kwartał I, 1934. Nr. 2. Kraków 1934. Autor wymienia stanowiska lęgowe w nadleśnictwach państw.: Dobromil (pow. Dobromil) i Dobrohostów (pow. Drohobycz).

137. WODZICKI Kazimierz. Dr. Doc. Uniw. Jag. w Krakowie. Wiadomość listowna o gnieźdzeniu się bociana czarnego w powiatach Rawa Ruska i Gródek Jagielloński oraz w okolicy Rozwadowa, bez bliższego określenia miejscowości. Październik 1934.

Powiat Dobromil.

* 138. CYNK Stanisław Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Dobromil. „W lasach nadleśnictwa gnieździ się w lesie hubickim i w Leszczynach”. 29 XII 1933.

Powiat Drohobycz.

* 139. ———— Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Dobrohostów. „I gniazdo na jodle w oddz. 54”. 3 III 1934.

* 140. HORBULEWICZ Leonard. Nauczyciel gimnazjalny. Borysław, ul. Mościckiego 27a. „W okolicy Borysławia, na Dziale, czarny bocian (2 szt.)”. 13 I 1934.

Powiat Jarosław.

* 141. GAJEWSKI Tadeusz. Inż. leśnik. Nadleśnictwo dóbr Wysockich w Korzenicy. „Przebywa w tutejszej okolicy (gm. Korzenica) i para czarnych bocianów. Bez daty.

Powiat Lesko.

* 142. ROZWADOWSKI S. J. Insp. lasów gminnych. Sanok. „Gnieździ się nielicznie w pow. leskim”. 30 XII 1933

* 143. KRASICKI hr. August. Lesko. „Na folwarku Posada jedno gniazdo stałe”. 22 XII 1933.

Powiat Sokal.

* 144. GOJAŃSKI Kazimierz Dr. Nauczyciel. Sokal. „Czarne bociany w Zawoniu i Radwańcach (niszczone)”. 1 III 1934.

WOJEWÓDZTWO KRAKOWSKIE.**Powiat Gorlice.**

* 145. CYBULSKI K. Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Śmietnica. „Stwierdzono dwa gniazda w lasach gminnych, jedno w Pioruncie, drugie pod Banicą”. 31 III 1934.

146. CZUDEK A. Ochrona Przyrody, Nr. 8, 1928. str. 131: w Uściu Ruskiem znajduje się w lesie „Kowalów” gniazdo czarnego bociana.

Powiat Jasło.

* 147. Rozporządzenie Starosty Jasielskiego nakazuje ochronę gniazd bociana czarnego w: Rozstajnem, Żydowskiem, Mrukowej, Cieklinie. 1933.

WOJEWÓDZTWO KIELECKIE.

148. DUNAJEWSKI Andrzej. Spis ptaków obserwowanych w okolicach źródeł Nidy i Pilicy. *Fragm. Faun. Mus. Zool. Polon.* T. 1., nr. 14. Warszawa 1931. str. 373: „Gnieździ się, względnie gnieździł, w okolicach Włoszczowy”.

149. OKOŃ Wł. Inż. Nadleśniczy. Nadleśnictwo państw. Włoszczowa. List: „Bocian czarny na terenie nadleśnictwa nie gnieździ się. Natomiast jak twierdzą starsi ludzie, miał występować pojedynczo przed wojną”. 5 X 1934.

150. BZOWSKI Tadeusz. Rolnik. Bobrowniki. Wiadomość ustna o znalezieniu 3 gniazd czarnego bociana w miejscowości Oleszno. W poprzednich latach gniazd tych nie było. Październik 1935.

WOJEWÓDZTWO POZNAŃSKIE.

151. SOKOŁOWSKI Jan. Niektóre rzadkie ptaki województwa poznańskiego. *Sprawozd. Kom. Fizj. Polsk. Akad. Umiej.* T. 63. Kraków 1928. str. 182: „Według Schulza znajdowało się w Poznańskim w r. 1907 pięć gniazd, w r. 1911 jeszcze tylko 3, w r. 1912 miało być (na podstawie rozesłanych kwestionariuszy) 6. Niestety przekonałem się, że obecnie niema ani jednego”.

152. SOKOŁOWSKI Jan. Rawicz, ul. Trzeciego Maja 4. List: „O bocianie czarnym w ostatnich latach w Poznańskim nic nie słychać. Spewnością go niema”. 27 IX 1934.

Powiat Bydgoszcz.

153. HAUSBRANDT J. Inż. Komunikat Zakładu Doświadczalnego Lasów Państwowych w Warszawie. *Kwart. biul. inform. Wydawn. biura Delegata Ministra W. R. i O. P. do Spraw Ochrony Przyrody.* Kwartal I. 1934. Nr. 2. Kraków 1934. Autor wymienia stanowisko łąkowe w nadleśnictwie państwowem Leszyce.

154. Nadleśnictwo państwowe Leszyce. List: „Bocian czarny od 3-ch lat nie gnieździ się w tut. nadleśnictwie”. 2 IX 1934.

ZESTAWIENIE DANYCH.

Na podstawie wymienionych poprzednio wiadomości można stwierdzić następujące dokładnie określone stanowiska lęgowe bociana czarnego:

Nr.	Woje-wództwo	Powiat	Miejscowość	Ileść gniazd	Wiadomości
1	Pomorze	Brodnica	Nadl. Ruda	?	3
2			Nadl. Lidzbark	?	3
3		Chojnice	Nadl. Klosnowo	1	1, 2, 3, 6, 7
4			Nadl. Osusznicza	?	3
5		Kartuzy	Nadl. Mirachowo	1	2, 13
6			Nadl. Suleczyno	?	3
7		Lubawa	Nadl. Łąkorz	?	2, 3, 14
8			Nadl. Mścín	?	14
9		Morski	Nadl. Gniewowo	1	2, 16
10			Starogard	Nadl. Leśna Huta	2—3
11		Białystok	Świecie	Nadl. Wirty	1
12	Nadl. Osie			?	2
13	Tuchola		Nadl. Szarlata	?	2
14			Nadl. Świt	1	3, 26
15	Augustów		Nadl. Zamrzenica	1	1, 25
16			Nadl. Serwy	2	27, 28
17	Białystok		Nadl. Krasne	13	27, 28
18			Sonicze	?	29
19	Białystok		Nadl. Supraśl	1	31
20			Nadl. Czarna Wieś	1	30
21	Bielsk Podl.		Nadl. Starzyna	?	34
22		Nadl. Park Narod.	?	27, 33	
23	Grodno	Nadl. Oszczep	?	27	
24		Nadl. Jażwiny	?	27	
25	Grodno	Nadl. Nurzec	?	32	
26		Nadl. Druskieniki	?	27, 35	
27	Suwałki	Nadl. Kotra	?	27	
28		Nadl. Hoża	?	27	
29	Suwałki	Nadl. Mustejki	?	27	
30		Nadl. Berszty	4	27, 36	
31	Suwałki	Nadl. Krasnopol	?	27	
32		Nadl. Sejny	?	27	
33	Wołkowysk	Nadl. Berniki	?	37	
34		Nadl. Jałówka	1	39	
35	Wilno	Nadl. Świsłocz	?	38	
36		Święciany	Leśn. Twerecz	2	42
37	Wilno	Święciany	Leśn. Puszcza	1	42
38			Leśn. Łosin	2	42
39	Wilno-Troki	Nadl. Rudniki	?	46	
40		Nadl. Nowa Wilejka	?	46	
41	Nowogródek	Nowogródek	Nadl. Olkieniaki	?	44
42			Podbrzezie	1	45
43	Nowogródek	Nowogródek	Szczorse	1—2	50
44			Nadl. Zdzięcioł	?	50
45	Wołożyn	Wołożyn	Nadl. Biały Brzeg	?	54
46			Nadl. Wiszniew	?	52
47	Nowogródek	Wołożyn	Nadl. Naliboki	?	53
47			Nadl. Naliboki	?	53

Nr.	Woje- wództwo	Powiat	Miejscowość	Ilość gniazd	Nr. wiadomości	
48	Polesie	Brześć n/B	Nadl. Brześć	5	58, 59, 6	
49			Nadl. Drohiczyn	?	61	
50		Kamień Ko- szyrski	Nadl. Białejezioro	?	56, 62	
51			Leśn. Swałowicze	4	57	
52			Lubieszów	?	57	
53			Borowno	?	57	
54		Kobryń	Kosów Pol.	Dachłowo	1	63, 64
55				Nadl. Kosów	1	66
56				Nadl. Bronna Góra	2	65
57				Nadl. Różana	?	67
58	Łuniniec		Hancewicze	?	68	
59			Lasy ordynacji nieświeskiej	20—30	71	
60			Okolica Lenina	4	69	
61	Pińsk		Mała Plotnica	±10	73, 74	
62			Nadl. Pińsk	7	72	
63			Nadl. Żelaznica	1	57	
64			Nadl. Moroczno	6	75	
65	Prużana		Nadl. Szereszów	?	56	
66		Stolin		Nadl. Stwiga	?	56
67			Korostowa	1	78, 79	
68			Przebrody	1	78, 79	
69			Józefin	± 3	78, 79	
70			Stolin	1	79	
71			Nad rzeką Lwą	8	78, 79	
72	Wołyń	Horochów Kostopol	Nadl. Hubin	1	82	
73			Derażne	2—3	81, 84	
74			Nadl. Hołowin	?	81, 85	
75			Leśn. Korczyn	?		
76	Kowel		Nadl. Smidyń- Wyżwowskie	?	87	
77			Maniewicze	?	81, 86	
78			Głębokie	?	81	
79	Luboml		Nadl. Opalin	3	88	
80			Nadl. Szack	1	89	
81	Łuck		Nadl. Łuck		81	
82			Nadl. Łopateń	3	81	
83			Choloniewiczze	1	81	
84			Czartorysk	2	90	
85			Zwierzyniec	4—5	81	
86	Równe		Orzew	2	81, 91	
87			Sołomki		81	
88	Sarny		Nadl. Styr	4	80, 95	
89			Nadl. Karpilówka	4	80, 92	
90	Lublin	Biała Pod- laska	Nadl. Kijowiec	?	96	
91				Nadl. Chotyłów	1	97
92			Nadl. Biała Podl.	?	98	
93	Biłgoraj		Józefów	4	99	
94			Osuchy	2	99	
95	Chełm		Nadl. Chełm	?	96	
96			Husynne	1	100	
97		Hrubieszów	Nadl. Hrubieszów	?	96	

Nr.	Woje- wództwo	Powiat	Miejscowość	Ilość gniazd	Nr. wiadomości
98	Stanisławów	Radzyń	Żelizna	?	101
99		Włodawa	Romanów	1—2	103
100		Dolina	Turza Wielka	1	107, 108, 115
101			Rachiń	?	106
102			Nadl. Oblisko	?	106
103			Nadl. Bolechów	?	106, 111
104			Nadl. Polanica	2	116
105		Kałuż	Jasień	8	118, 120
106			Nadl. Kałuż	1—2	117, 121
107			Nadl. Wistowa	1	106, 123
108			Łokiany	1	119
109		Nadl. Petranka	2	106, 122	
110		Jaworówka	4	124	
111	Kołomyja	Nadl. Młodziatyn	2	125	
112	Nadwórna	Zielona	1	130	
113		Nadl. Rafajłowa	2	126, 129, 131	
114		Nadl. Worochta	?	127, 132	
115	Stanisławów	Niewoczyn	?	133	
116		Leśniówka	?	133	
117	Lwów	Dobromil	Nadl. Dobromil, las hubicki	1?	137, 139
118		Nadl. Dobromil, Leszczyny	1 ?	137, 139	
119		Drohobycz	Nadl. Dobroho- stów	1	137, 138
120			Borysław	1	140
121		Jarosław	Korzenica	1	141
122		Lesko	Posada	1	143
123		Sokal	Zawonie	?	144
124			Radwańce	?	144
125	Kraków	Gorlice	Piorunka	1	145
126			Banica	1	145
127			Uście Ruskie	1	146
128		Jaśło	Cieklin	?	147
129			Mrukowa	?	147
130			Żydowskie	?	147
131			Rozstajne	?	147
132	Kielce	Włoszczowa	Oleszno	3	150

Dalej mamy szereg wiadomości niedokładnych, stwierdzających występowanie bociana czarnego, lecz nie mówiących wyraźnie, czy się gnieździ, czy nie, lub też stwierdzających sporadyczne gnieźdzenie się:

Nr.	Woje- wództwo	Powiat	Miejscowość	Uwagi	Nr. wiadomości
I.	Wilno	Mołodeczno	Malinowszczyzna		40
II.			Okolice Mołodeczna		41
III.	Nowogródek	Baranowicze	Rzepichów		47
IV.		Wołożyn	Nadl. Bakszty	gnieździł się w r. 1933.	55
V.	Polesie	Łuniniec	Chorostów		69
VI.		Stolin	Woronie		76
VII.			Dąbrowica		77
VIII.	Wołyń	Horochów	Pułhany		83
IX.		Sarny	Rafałówka		93
X.			Jaźwiniec		94
XI.	Lublin	Włodawa	Piesza Wola		102
XII.		Zamość	Okolice Zwierzyńca		104, 105
XIII.	Stanisławów	Dolina	Nadl. Iłemnia		110
XIV.			Nadl. Sołotwina Mi- zuńska		112
XV.			Nadl. Mizuń Stary		113
XVI.			Nadl. Suchodół		114
XVII.		Nadwórna	Lasy Sołotwińskie		128
XVIII.	Tarnopol	Kamionka Strumilowa	Budki Nieznanowskie	gnieździł się w r. 1928 i 1933.	134
XIX.			Strychanka	„często się gnieździ”.	135

Poza temi stanowiskami dokładnie określonymi, istnieją dane, w których brak ścisłego określenia miejscowości:

woj. wileńskie, pow. Wilejka, gminy Ilja i Chocieńczyce, wiadom. 43.

woj. nowogrodzkie, pow. Szczuczyn, miejsc. nie podana, wiadom. 51.

woj. lwowskie, pow. Rawa Ruska, pow. Gródek Jagielloński oraz okolice Rozwadowa, miejscowości nie podane, wiadom. 137.

woj. lwowskie, pow. Lesko, miejsc. nie podana, wiadom. 141.

woj. stanisławowskie, pow. Dolina, miejscow. nie podana, wiadom. 109.

Podane powyżej miejsca lęgowe bociana czarnego niewątpliwie nie są wszystkimi stanowiskami tego ptaka w Polsce. Istnieją duże obszary lasów w województwach wschodnich, południowych i w kieleckim, dla których nie podaję żadnych stanowisk, nie uzyskawszy z tych okolic żadnych wiadomości, najprawdopodobniej jednak bocian czarny tam również występuje.

ZUSAMMENFASSUNG.

In der vorliegenden Arbeit sind folgende Angaben zusammengestellt worden: die Angaben aus den Fragenbogen der Zeitschrift für Jagdwesen „Łowiec“, welche an die Abonten der Zeitschriften „Łowiec“ und „Łowiec Polski“ und an die Staatsoberförstereien in den Jahren 1925—1928 gesandt wurden, die Angaben aus den Fragenbogen des Państwowa Rada Ochrony Przyrody (Conseil National pour la protection de la nature), briefliche Nachrichten, eigene Erkundigungen und die Angaben aus folgenden Publikationen: SOKOŁOWSKI J. Niektóre rzadkie ptaki województwa poznańskiego. Sprawozd. Kom. Fizjogr. Polsk. Akad. Umiej., 63. Kraków, 1928., WODZICZKO A. Zabytki przyrody na Pomorzu. Pam. Instyt. Bałt. Ser. Balticum. 1. Poznań, 1929., HAUSBRANDT J. Komunikat Zakładu Doświadczalnego Lasów Państwowych w Warszawie. Quarterly Information Bull. conc. the Prot. of Nature in Poland. Kraków 1934., DUNAJEWSKI A. Ptaki, Rozpr. i sprawozd. Instyt. Badawczego Lasów państw. w Warszawie. Nr. 8. 1935., DUNAJEWSKI A. Verzeichnis der im Quellen-gebiete der Flüsse Nida und Pilica (Kreis Włoszczowa) beobachteten Vögel. Fragm. Faun. Mus. Zool. Polon. T. I. Warszawa 1931.

Auf Grund aller diesen Angaben kann folgende Zusammenstellung der Nistplätze gemacht werden:

Nr.	Woiwodschaft	Kreis	Ort	Zahl der Nester
1	Pomorze (Hauptstadt Toruń)	Brodnica	Forstrevier Ruda	?
2			Forstr. Lidzbark	?
3			Forstr. Klosnowo	1
4		Kartuzy	Forstr. Osusznica	?
5			Forstr. Mirachowo	1
6		Lubawa	Forstr. Sulęczyno	?
7			Forstr. Łąkorz	?
8			Forstr. Mścín	?
9		Morski	Forstr. Gniewowo	1
10			Forstr. Leśna Huta	2—3
11		Świecie	Forstr. Wirty	1
12			Forstr. Osie	?
13			Forstr. Szarlata	?
14		Tuchola	Forstr. Świt	1
15			Forstr. Zamrzenica	1
16	Białystok	Augustów	Forstr. Serwy	2

Nr	Woiwodschaft	Kreis	Ort	Zahl der Nester
17			Forstr. Krasne	13
18			Sonicze	?
19		Białystok	Forstr. Supraśl	1
20			Forstr. Czarna Wieś	1
21		Bielsk Podlaski	Forstr. Starzyna	?
22			Forstr. Park Narodowy	?
23			Forstr. Oszczep	?
24			Forstr. Jażwiny	?
25			Forstr. Nurzec	?
26		Grodno	Forstr. Druskieniki	?
27			Forstr. Kotra	?
28			Forstr. Hoża	?
29			Forstr. Mustejki	?
30			Forstr. Berszty	4
31		Suwałki	Forstr. Krasnopol	?
32			Forstr. Sejny	?
33			Forstr. Berniki	?
34		Wółkowysk	Forstr. Jałówka	1
35			Forstr. Świsłocz	?
36	Wilno	Święciany	Forstr. Twerecz	2
37			Forstr. Puszcza	1
38			Forstr. Łosin	2
39		Wilno-Troki	Forstr. Rudniki	?
40			Forstr. Nowa Wilejka	?
41			Forstr. Olkieniki	?
42			Podbrzezie	1
43	Nowogródek	Nowogródek	Szczorse	1—2
44			Forstr. Zdzięcioł	?
45		Wołożyn	Forstr. Biały Brzeg	?
46			Forstr. Wiszniew	?
47			Forstr. Naliboki	?
48	Polesie	Brześć n.B.	Forstr. Brześć	5
49		Drohiczyn	Forstr. Drohiczyn	?
50		Kamień Koszyrski		
			Forstr. Białejezioro	?
51			Forstr. Swałowicze	4
52			Lubieszów	?
53			Borowno	?
54		Kobryń	Dachłowo	1
55		Kosów Poleski	Forstr. Kosów	1
56			Forstr. Bronna Góra	2
57			Forstr. Różana	?
58		Łuniniec	Hancewicze	?
59			Forstreviere des Gutes Nieśwież	20—30
60			Umg. von Lenino	4
61		Pińsk	Mała Plotnica	+10
62			Forstr. Pińsk	7
63			Forstr. Żeleznica	1
64			Forstr. Moroczno	6
65		Prużana	Forstr. Szereszów	?
66		Stolin	Forstr. Stwiga	?
67			Korostowa	1
68			Przebrody	1

Nr.	Woiwodschaft	Kreis	Ort	Zahl der Nester	
69			Józefin	+3	
70			Stolin	1	
71	Wołyń	Horochów	An dem Flusse Lwa	8	
72			Forstr. Hubin	1	
73			Kostopol	Derażne	2—3
74			Forstr. Hołowin	?	
75		Kowel	Forstr. Korczyn	?	
76			Forstr. Smidyń-Wy- żwowskie	?	
77			Maniewicze	?	
78			Głębokie	?	
79			Luboml	Forstr. Opalin	3
80			Łuck	Forstr. Szack	1
81	Forstr. Łuck				
82	Forstr. Łopateń	3			
83	Choloniewiczze	1			
84	Czartorysk	2			
85	Zwierzyniec	4—5			
86	Równe	Orzew		2	
87	Sarny	Sołomki			
88		Forstr. Styr		4	
89		Forstr. Karpilówka		4	
90		Lublin	Biała Podlaska	?	
91			Forstr. Kijowiec	?	
92		Forstr. Chotyłów	1		
93		Biłgoraj	Forstr. Biała Podlaska	?	
94			Józefów	4	
95		Chełm	Osuchy	2	
96			Forstr. Chełm	?	
97	Hrubieszów	Husynne	1		
98		Forstr. Hrubieszów	?		
99		Radzyń	Żelizna	?	
100		Stanisławów	Włodawa	Romanów	1—2
101			Dolina	Turza Wielka	1
102		Kaluż	Rachiń	?	
103			Forstr. Oblisko	?	
104			Forstr. Bolechów	?	
105			Forstr. Polanica	2	
106			Jasień	8	
107	Forstr. Kaluż		1—2		
108	Forstr. Wistowa		1		
109	Łokiany		1		
110	Forstr. Petranka		2		
111	Kołomyja		Jaworówka	4	
112		Forstr. Młodiatyn	2		
113	Nadwórna	Zielona	1		
114		Forstr. Rafajłowa	2		
115	Stanisławów	Forstr. Worochta	?		
116		Niewoczyn	?		
117	Lwów	Dobromil	Leśniówka	?	
118			Forstr. Dobromil, las hubicki	1?	
119	Drohobycz	Drohobycz	Forstr. Dobromil, Lesz- czyny	1?	
			Forstr. Dobrohostów	1	

Nr.	Woiwodschaft	Kreis	Ort	Zahl der Nester	
120	Kraków	Jarosław	Borysław	1	
121			Korzenica	1	
122			Lesko	1	
123			Sokal	Zawonie	?
124				Radwańce	?
125			Gorlice	Piorunka	1
126				Banica	1
127			Uście Ruskie	1	
128			Jasło	Cieklin	?
129				Mrukowa	?
130				Żydowskie	?
131				Rozstajne	?
132		Kielce	Włoszczowa	Oleszno	3

Aus folgenden Ortschaften wird das Vorkommen gemeldet, aber ohne Angabe, ob der Schwarzstorch dort nistet, oder mit der Bemerkung, dass er nur sporadisch nistet:

Nr.	Woiwodschaft	Kreis	Ortschaft	Bemerkungen			
I.	Wilno	Mołodeczno	Malinowszczyzna	Nisten nur im Jahre 1933 festgestellt.			
II.			Umgebung von Mołodeczno				
III.	Nowogródek	Baranowicze	Rzepichów				
IV.		Wolożyn	Forstr. Bakszty				
V.	Polesie	Łuniniec	Chorostów				
VI.		Stolin	Woronie				
VII.	Wołyń	Horochów	Dąbrowica				
VIII.			Pulhany				
IX.			Sarny		Rafałówka		
X.	Lublin	Włodawa	Jaźwiniec				
XI.			Piesza Wola				
XII.			Zamość		Umgebung von Zwierzyniec		
XIII.	Stanisławów	Dolina	Forstr. Ilemia				
XIV.			Forstr. Sołotwina Mizuńska				
XV.			Forstr. Mizuń Stary				
XVI.			Forstr. Suchodół				
XVII.			Nadwórna		Die Wälder bei Sołotwina		
XVIII.			Tarnopol		Kamionka Strumiłowa	Rudki Nieznanowskie	Nisten in Jahre 1928 und 1933 festgestellt.
XIX						Strychanka	„er nistet oft“.

Noch in einigen Gegenden nistet der Schwarzstorch, doch ist die Ortschaft genau nicht angegeben. Es sind dies:

Woiw. Wilno, Kreis Wilejka, Gemeinden Ilja und Chocień-
czyce.

Woiw. Nowogródek, Kreis Szczuczyn.

Woiw. Lwów, Kreis Rawa Ruska, Kreis Gródek Jagielloń-
ski und die Umgegend von Rozwadów.

Woiw. Lwów, Kreis Lesko.

Woiw. Stanisławów, Kreis Dolina.

Höchstwahrscheinlich sind die erwähnten Nistplätze des
Schwarzstorches nicht alle der Nistplätzen in Polen. Aus man-
chen bewaldeten Gegenden in Ost- und Südpolen, sowie in der
Woiw. Kielce hat der Verfasser keine Nachrichten und Angaben
bekommen.

